

День вишиванки

10 цікавих фактів про українську ВИШИВАНКУ ● ●

1. Скіфи - прародителі вишивки.

Геродот стверджував, що вишивкою був прикрашений одяг скіфів, які довгий час проживали на території України. Певні обереги чеканили на зброї, культових речах, шоломах та щитах. Вірили, що це допоможе у бою. Орнаменти-обереги супроводжували наших предків і в потойбічному світі. Навіть славнозвісні скіфські кам'яні баби оздоблені елементами узору, який можна вважати первісною вишиванкою. Знайдені на Черкащині срібні бляшки з фігурками чоловіків, датовані VI ст., при дослідженні показали ідентичність з вишивкою українського народного костюма XVIII-XIX ст.

2. Вишиванка — оберіг.

Льолю (першу сорочку) для дівчинки робили із вишитих рукавів маминої сорочки.

Перші вишивки мали релігійний зміст і оберігали їх власників від зла. Саме тому сорочки оздоблювали візерунками на рукавах, комірах, подолі та всюди, де тіло було відкритим. Існували особливі вишиванки для релігійних ритуалів та святкових подій. А діткам при народженні дарували вишиту сорочку, аби та оберігала їх від злих духів.

3. Символ любові та вірності.

Сорочка завжди вишивалась жіночими руками, а тому несла сильний емоційний заряд, символізувала добро, любов і вірність. Давнє замовляння наших предків говорило: "Якою білою є сорочка на тілі, таким щоб і чоловік до жінки був". Саме тому дівчата повинні були вишити своєму нареченому вишиванку до весілля.

Подейкують, що чумаки довіряли прання своєї сорочки тільки одній єдиній дівчині. Так чумак підтверджував вірність своїй коханій.

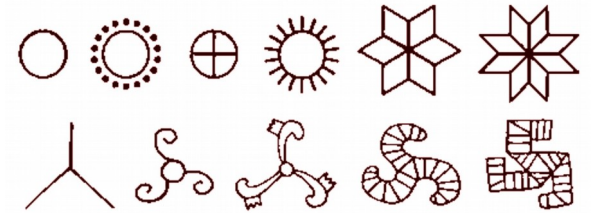
4. Візерунок на вишиванці — своєрідний код.

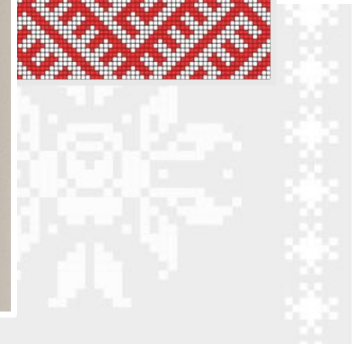
За орнаментом можна дізнатися про походження людини, її вік, сімейний стан, соціальний статус. Наприклад, сорочку із вишитими квітами носили тільки молоді дівчата. Заміжні жінки вишивали узори з плодами та ягодами калини. Часто певний вид орнаменту передавався просто з покоління в покоління.

Дуже багато орнаментів, що використовуються в оздобленні вишиванок, сягають своїм корінням до язичницьких часів. Наприклад, солярні знаки (або "громовий знак", "колесо Юпітера") пов'язані з язичницьким небесним божеством Родом.

Солярна (космічна) символіка

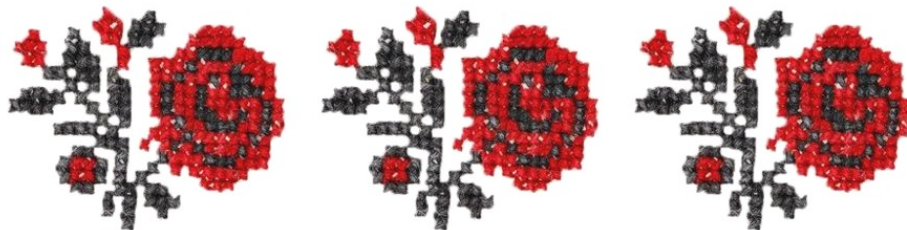

5. Техніка хрестиком стала популярною лише у ХІХ ст.

До 1860 року популярними в Україні були низинка, верхоплут, козлик та інші види швів. Хрестик прийшов до українських вишивальниць із Європи.

Цікавий факт: парфумоване мило, яке було одним із найбюджетніших товарів парфумерно-косметичних магазинів, загортали у схеми-орнаменти вишивки хрестиком. Таке пакування, як і сам товар, було дуже популярним серед населення.

6. Вишиванка кожного регіону - унікальна.

Українська традиційна вишивка нараховує близько 300 швів, які шиються на основі 20 технік.

У кожному регіоні України для вишивки сорочки існує свій крій, візерунок і колір. Для центру України характерні чорно-білі сорочки, на Полтавщині носили сорочки білі з білою вишивкою, на Волині і Чернігівщині - сорочки з червоно-білою вишивкою. Різноколірні і яскраві вишиванки створювали умільці на півдні України, а також в Карпатах і Закарпатті, на Буковині і Гуцульщині.

7. Перша школа вишивки.

Першу школу вишивки в Київській Русі було створено ще в XI столітті. Її заснувала Анна, сестра Володимира Мономаха. У ній опановували мистецтво гаптування золотом і сріблом.

Вишивка була важливим заняттям і в родинях великих князів.

Вдавнину вишиту сорочку не можна було купити. Кожна дівчина, навіть знатного роду, повинна була уміти вишивати. А в селах кожна дівчина, наречена перед весіллям, зобов'язана була вишити особливу святкову сорочку своєму молодику.

8. Перший модник у вишиванці.

Моду на вишиванку у поєднанні з європейським костюмом започаткував не хто інший, як Іван Франко. Свій докторський ступінь Франко здобував у Чернівецькому університеті, там і почав носити вишиванку з костюмом.

Франко мав цілу колекцію вишиванок, йому їх дарували друзі, подруги і просто знайомі. До речі, не тільки з Західної України.

9. Українській вишиванці присвятили монети.

Національний банк України випустив дві монети номіналами 5 і 10 гривень, присвячені яскравому, самобутньому й барвистому елементу народного костюма — українській вишиванці. Ці монети відтворюють традиції вишивання в кожному регіоні країни. Вони належать до серії «Українська спадщина» (серія монет, які започаткував Національний банк України у 2005 році). Обидві їх ввели в обіг 20 серпня 2013 року. П'ятигривнева монета зроблена з металу нейзильбер (сплав міді, нікелю та цинку), а десятигривнева — зі срібла.

Художниками обох монет були Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук. Скульпторами — Володимир Дем'яненко й Володимир Атаманчук.

10. Українська вишиванка - модна в усьому світі.

Нині вишиванка переживає піднесення і відродження, адже українці згуртувалися так, як ніколи, з любов'ю підтримуючи власні традиції. Елементи української вишивки все частіше використовуються в дизайні одягу, і не лише українці - навіть голлівудські красуні залюбки одягають ніжну вишиту сорочку.

Цікаво, але виявляється флешмоби у вишиванках та марші популярні не лише в Україні, але і в 60 країнах, де присутня українська діаспора.

Всесвітній день вишиванки.

День вишиванки було започатковано у 2006 році зі спеціальної акції в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича «Всесвітній день вишиванки».

Вивчати історію вишивання, вишукуючи цікаві факти, — неймовірно захоплююче завдання.

А які цікаві моменти про вишивку знаєте ви?